

Der er for få certificerede træplejere

Den europæiske, private ordning der blev indført for ti år siden, har ikke slået igennem

Certificerede træplejere har været en del af det danske fagmiljø siden 2001. Dengang tilsluttede Dansk Træplejeforening sig den europæiske certificering under det engelske navn Certified European Treeworker, senere omdøbt til 'European Tree Worker' (ETW). Den 19. maj for ti år siden blev den første eksamen holdt på Skovskolen. Siden er der udstedt 42 certifikater. Fire om året i snit. Aktuelt står 35 træplejere anført som certificerede i træplejeforeningens liste.

Det er for lidt. Interessen for at få certifikat er simpelt hen for lille. Endnu mindre er kundernes efterspørgsel efter certificerede træplejere. Ja, ofte ved kunderne slet ikke at de findes. Det mener man i Dansk Træplejeforening der gerne vil gøre noget ved det.

„Potentialt er langt større end det begrænsede antal der reelt bliver certificeret. Og potentialt er især i kommuner og anlægsgartnerfirmaer,“ op-

lyser faglærer på Skovskolen Ole Sejr og arborist Bob Manning. De er begge supervisorere i European Arboricultural Council (EAC) der står bag certificeringen og sammen med Dansk Træplejeforening er med til at holde de danske ETW-eksaminer.

Hvis man f.eks. siger at der bør være mindst én certificeret træplejer i hver kommune og virksomhed der arbejder med træpleje, ville der være brug for mindst 300. I hele Europa er der omkring 3000.

„Men forudsætningen for at få tallet op er at kommunerne selv vil kræve at træplejen udføres af certificerede træplejere, og at de ikke selv må byde med på et udbudt arbejde hvis de ikke selv har certificerede træplejere,“ oplyser Manning.

På kommunalarbejde

Det lille antal certificerede træplejere kan i sig selv være et problem når f.eks. kommunerne skal udbyde træpleje.

Fra en dansk ETW-eksamen, her klatringen som formentligt afholder en del fra at gå efter certificeringen. Foto: Ole Sejr.

European Arboricultural Council

European Arboricultural Council (EAC) er en sammenslutning hvor delegerede fra 21 europæiske lande, herunder forskellige træplejeforeninger og -skoler, mødes for at forbedre faget. Det sker ved at samarbejde inden for forskning og uddannelse, planlægning og plantning af træer og forbedring af arbejdsprocedurer.

EAC's mål

- Forbedring af træplejen
- Forskning i bytræer
- Uddannelse i træpleje
- Sikkerhed ved arbejdsudførelse
- Forvaltning af træer
- Kontrol med sygdomme og skadedyr
- Træplantning i byområder
- Harmonisering af træplejeprocedurer i Europa.

Definitionen af en træplejer

Træplejere udfører arbejde på prydræer for at sikre træernes sundhed og sikkerhed. Arbejdet udføres på basis af den nyeste videnskab inden for træpleje. Det betyder at træplejeren har en omfattende viden om alle aspekter inden for træpleje. Desuden skal træplejeren have grundigt kendskab til miljøhensyn og sikkerhedsreglementet skal overholdes.

Træplejeren

- Må kunne forklare de grundlæggende principper for hvordan et træ gror, og hvad der kræves for at det kan udvikle sig til et sundt træ.
- Må kunne identificere de vigtigste vedplanter i arbejdsområdet.
- Må kunne bedømme kvaliteten af planteskoletræer.
- Må kunne finde og genkende de mest almindelige sygdomme, skadedyr og stressfaktorer i træer.
- Må kunne genkende svage strukturer og dårlig vækst i træer.
- Må kende og forstå juridiske og lokale regler og planer.

Europæisk træplejereksamen (ETW)

Formålet med prøven er at teste kandidaternes teoretiske og praktiske færdigheder i forhold til det definerede pensum.

Målet er at harmonisere træplejens niveau i Europa. EAC har udviklet ETW-certifikationen som tilbydes i 14 europæiske lande.

Betingelser for at deltage i eksamen

Adgang til eksamen har træplejere som har de tekniske evner der kræves for at kunne udføre de nævnte arbejdsopgaver. Desuden skal kandidater vise at:

- De fysisk og mentalt kan udføre de nævnte arbejdsopgaver sikkert.
- De har førstehjælpscertifikat.
- De er uddannede og øvede i brug af motorsav efter de nationale regler.
- De har mindst et års erfaring med arbejde inden for træpleje.

De der består, kan kalde sig 'Certified European Treeworker'. Certifikatet udløber efter tre år. Det kan fornyes med tre års interval af den nationale forening hvis man opfylder de kriterier der forlanges.

Københavns Kommune har overvejet at lade det være et udbudskrav at træpleje skal udføres af certificerede træplejere. Men det blev ved tanken. „Der var for smalt et potentiale,“ forklarer driftsplanlæger Lars Christensen. Det er derfor tilfældigt om de træplejere kommunen hyrer, er certificerede eller ej.

Nabokommunen Frederiksberg bruger derimod så vidt muligt certificerede træplejere. Kommunen har den specielle regel at private grundejere ikke må fælde store træer uden kommunens accept eller misligholde træerne. I den forbindelse tilråder kommunen at plejen varetages af kvalificerede folk som certificerede træplejere, forklarer stadsgartner Karsten Klintø.

Når det gælder kommunens egne træer, vælges så vidt muligt certificerede træplejere hvis kommunens egen Gartnerservice ikke selv kan nå det hele. De relativt små opgaver betyder at det ikke har været et problem med de fåtallige certificerede træplejere.

De to kommuner har ikke selv ansat certificerede træplejere, men det kan ikke udelukkes at der senere kommer det, som Klintø fortæller. De eksisterende certificerede træplejere er med andre ord næsten alle i private firmaer.

Stockholm Kommune er - ligesom Oslo Kommune - eksempler på nordiske kommuner der udelukkende benytter certificerede træplejere, oplyser Ole Sejr.

Ikke sat for højt

European Arboricultural Council, der står bag certificeringen, er en privat organisation. Der er udførlige regler der beskriver pensum og eksamens gennemførelse. Der er derimod ikke eksterne kontroller eller bestemte kurser eller anbefalede uddannelsesforløb. Det er op til den enkelte at få den nødvendige viden og kunnen og afgøre med sig selv at man er moden til at gå til eksamen og få sit ETW-certifikat.

De basale uddannelser til anlægsgartner og skov- og naturtekniker giver en del af den nødvendige viden og kunnen, men slet ikke det hele, heller ikke på de uddannelsesgrene der er rettet mod træpleje. Det kan være nødvendigt at supplere med specialiserede AMU-kurser, f.eks. inden for klatring. Desuden er det nødvendigt med 3-4 års praksis eller mesterlære hvor man arbejder med træpleje og får den nødvendige rutine i navnlig træklating. Men så burde man også - efter en passende repetition af teorien - kunne gå til eksamen, oplyser Sejr og

Manning der afviser at eksamen er specielt 'svær'.

„Overliggeren er ikke sat for højt, men det kommer jo også an på hvordan træpleje er prioriteret i de enkelte landes uddannelser. I nogle lande er der mere arboriculture med end i de danske uddannelser. Det gør også at behovet for certificering er tilsvarende mindre,“ forklarer Bob Manning.

Eksamen består af en skriftlig og mundtlig prøve, en træidentifikation, to simuleringsopgaver samt en praktisk træklating i trækronen. Eksamen holdes af Dansk Træplejeforening i samarbejde med Skov & Landskabs Skovskole. Eksamen overvåges af en ekstern kontrollant, en supervisor, der repræsenterer European Arboricultural Council. Man skal betale et eksamensgebyr som for tiden er 2800 kr. for medlemmer af Dansk Træplejeforening og 3300 kr. for andre.

Krav og pensum er beskrevet på træplejeforeningens hjemmeside www.dansk-traeplejeforening.dk. Grundlaget er bl.a. håndbogen 'European Treeworker' samt Dansk Træplejeforenings Beskæringsguide, Guide til Sikker Arbejdspraksis og Planteguiden.

Certificeringen holder tre år hvorefter man må gå op igen, men hvis man dokumentere, at man i mellemtiden har ar-

bejdet aktivt med træpleje, er recertificeringen af formel art.

Klatringen er formentlig en af årsagerne til at så få faktisk går i lag med certificeringen, erkender Jacobsen og Manning. I nogle lande kan man få certifikat uden klatring, og hvor klatringen er erstattet med arbejde fra lift.

Kravene er ellers de samme i alle lande, og det fremhæver Bob Manning som en af dens store fordele: „Der er samme eksamen og samme niveau i alla lande. Det betyder at certifikatet er lige godt alle steder. Det er let at få arbejdet i udlandet,“ siger han.

Pålidelig, men ukendt

På grund af de grundige eksamensregler og den internationale organisation der står bag, er certificeringen meget pålidelig og troværdig, understreger Ole Sejr og Bob Manning. Der er heller ikke problemer med forfalskede certifikater. Og dem der kender certificeringen, har ikke udtrykt skepsis over at der er tale om en rent privat ordning. Problemet er at for få kender certificeringen. Markedsføringen er for svag. Certificeringen er omtalt på foreningens og Skov & Landskabs hjemmeside. Thats it. Og slet ikke nok.

„Meget få kunder stiller krav om certifikat. Mange me-

Til prøverne i en ETW-eksamen hører også en planteidentifikation.
Foto: Ole Sejr.

DET BLÅ STEMPEL

- Certificeringen skal skabe et blåt stempel som kunderne kan være trygge ved. Så de kan være sikre på at træplejen udføres fagligt korrekt og inden for de regler arbejdsmiljølovgivningen stiller.
- Sådanne blåstempler eller certificeringer er der mange af. F.eks. de statslige autorisationer som er lovgivne forudsætninger for f.eks. kloakarbejde og installatørarbejde.
- Blåstempler kan også være i form af medlemskab i private foreninger som Danske Anlægsgartnere og Danske Landskabsarkitekter. På grund af de faglige adgangs- eller uddannelseskrav kan man lægge afstand til eventuelle fuskere der lukrerer på de ubeskyttede titler.
- Blåstempler kan også ske i form af systemcertificeringer baseret på internationale standarder f.eks. hvad angår miljø. De retter sig typisk mod både uddannelse, instruktion, organisering og intern kontrol. Også her har certificeringen et officielt ophæng, bl.a. fordi certificeringen kontrolleres af eksterne instanser der godkendes statsligt.
- ETW-certificeringen er i denne sammenhæng karakteristisk ved at være en rent privat baseret certificering som udelukkende rettes mod uddannelsen.

ner at det må være nok når man bestiller en grøn fagmand. Men man skal ikke stille sig tilfreds bare fordi der er en mand der dukker op med motorsav, røde kinder og grønt tøj. Som kunde skal man kræve noget mere, i det mindste en rigtig grøn fagmand og selvfølgelig helst en certificeret træplejer. Vi ser alt for mange eksempler på forkert pleje. Og et problematisk be-

greb som topkapning har tilsyneladende igen vundet accept og indgår tilmed i flere småfirmaers navne. Alt det skal vi være bedre til fortælle vidt og bredt," fortæller Ole Sejr.

Kan huske gangene

En af de første danske certificerede træplejere er Jørn Skov der er uddannet som arborist fra en engelsk fagskole og nu har eget træplejefirma. Han

bekræfter at efterspørgslen efter certificerede træplejere er meget behersket.

„Jeg tror jeg kan huske de gange hvor jeg har fået et arbejde med den begrundelse at jeg var certificeret. Det er bestemt ikke noget der sker hver dag. Jeg tror det er fordi bestillerne simpelt hen ikke kender ordningen, heller ikke i kommunerne," siger Skov der reklamerer for certifikatet på visitkort og brevpapir. Til de kunder der udtrykkeligt har krævet certificering nævner han bl.a. Hillerød Kommune og Stockholm Kommune.

Jørn Skov mener at foreningen i det mindste burde udsende oplysning om ordningen til kommuner, kirkegårde og andre og forklare at man med en certificeret træplejer er sikker på at få en fagmand og ikke en som risikerer at mishandle træerne. Jørn Skov har i øvrigt aldrig hørt nogen stille spørgsmål ved certificeringsordningens troværdighed. Det er ikke dér problemet ligger, vurderer han.

Vil fortælle om det

Dansk Træplejeforening vil nu ifølge Sejr og Manning kontakte kommunerne og anlægsgartnervirksomhederne for at

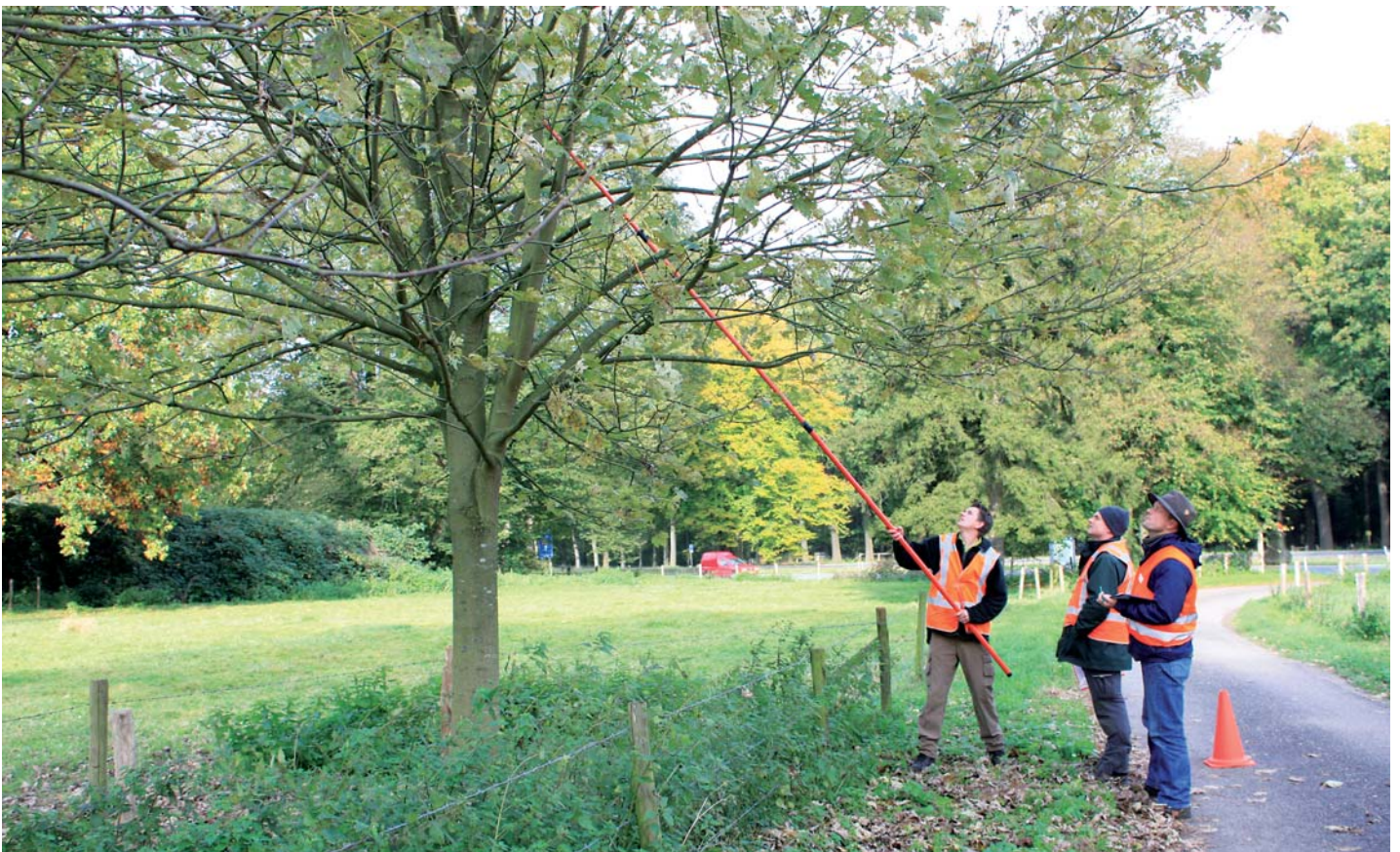
fortælle hvad ETW er, hvad den certificerede træplejer kan og hvordan man bliver certificeret. Desuden vil man overveje et certifikat hvor klatring er afløst af arbejde fra lift. At give certificeringen et formelt ophæng i statsligt regi anses dog ikke for nødvendigt - eller realistisk for den sags skyld.

„ETW'en betyder troværdighed. Det er måske lidt dyrere at bruge en certificeret træplejer, men man får udført kvalitetsarbejde. Forsikringshensyn taler også for at man bruger den bedste ekspertise. Gør man ikke det, kan man blive dømt erstatningsansvarlig hvis der sker en ulykke," argumenterer Bob Manning.

Næsten eksamen er 26. marts, som sædvanlig på Skovskolen. Tilmelding kan ske på Skov & Landskab (www.sl.life.ku.dk) eller til Dansk Træplejeforening (www.dansk-traeplejeforening.dk). Det er certifikatet der står på spil. *sh*

KILDER

European Arboricultural Council (2009): Exam regulations for European Tree Worker-climbing certification. European Arboricultural Council (2010): Additional Rules of ETW Certification (Information for Training Centres). Samtale med Ole Sejr og Bob Manning 26.1.2011, Lars Christensen, Karsten Klintø og Jørn Skov 1.2.2011.

I ETW-eksamen indgår også simuleringsopgaver hvor man bliver eksamineret i praktisk relaterede opgaver. Foto: Ole Sejr.